

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

КОНСЕРВИ М'ЯСОРОСЛИННІ ТА КРОВ'ЯНІ Загальні технічні умови

КОНСЕРВЫ МЯСОРАСТИТЕЛЬНЫЕ И КРОВЯНЫЕ Общие технические условия

MEAT AND VEGETABLE MIXTURES CANNED AND BLOOD CANNED General specifications

---

Чинний від _____

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт поширюється на консерви м'ясорослинні та кров'яні (далі за текстом – консерви), які виготовляють із м'ясної сировини з додаванням харчової крові, соусу, круп, бобових, овочів, солі, прянощів, фасовані в банки, герметично закупорені та простерилізовані, що призначені для вживання в їжу.

1.2 Вимоги щодо безпечності консервів викладено в 5.1.3- 5.1.7 та розділах 6, 7.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Цей стандарт містить посилання на такі нормативні документи:
ДК 016-97 Державний класифікатор продукції та послуг (ДКПП)
ДСТУ2450:2006 Оцти з харчової сировини. Загальні технічні умови
ДСТУ 3146-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування.
Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихкодіві позначки EAN. Вимоги до побудови

ДСТУ 3233-95 Часник свіжий. Технічні умови

ДСТУ 3234-95 Цибуля ріпчаста свіжа. Технічні умови

ДСТУ 3583-97 (ГОСТ 13830-97) Сіль кухонна. Загальні технічні умови

ДСТУ

ДСТУ 4424:2005 М'ясна промисловість. Виробництво м'ясних продуктів.

Терміни та визначення понять

ДСТУ 4492:2005 Олія соняшникова. Технічні умови

ДСТУ 4538:2006 Текстураг соєвий харчовий. Технічні умови

ДСТУ 4543:2006 Борошно соєве харчове. Технічні умови

ДСТУ 4595:2006 Білок соєвий. Технічні умови

ДСТУ 4623:2006 Цукор білий. Технічні умови

ДСТУ ISO 1841-1:2004 М'ясо та м'ясні продукти. Визначання вмісту хлоридів. Частина 1. Метод Волхарда

ДСТУ ISO 1841-2:2004 М'ясо та м'ясопродукти. Визначання вмісту хлоридів. Частина 2. Потенціометричний метод

ДСТУ ISO 3166-1-2000 Коди назв країн світу

ДСТУ ISO 6465-2003 Кмин цілий (*Cuminum cyminum* Liannaeus). Технічні умови

ДСТУ ГОСТ 8808:2003 Олія кукурудзяна. Технічні умови

ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования (ССБП. Пожежна безпека. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.005-88 ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)

ГОСТ 12.2.003-91 ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности (ССБП. Обладнання виробниче. Загальні вимоги щодо безпеки)

ГОСТ 12.3.002-75 ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности (ССБП. Процеси виробничі. Загальні вимоги щодо безпеки)

ГОСТ 17.2.3.02-78 Охрана природы. Атмосфера. Правила установления допустимых выбросов вредных веществ промышленными предприятиями (Охорона природи. Атмосфера. Правила встановлювання дозволених викидів шкідливих речовин промисловими підприємствами)

ГОСТ 779-55 Мясо-говядина в полутушах и четвертинах. Технические условия (М'ясо-яловичина у півтушах та четвертинах. Технічні умови)

ГОСТ 1721-85 Морковь столовая свежая заготавливаемая и поставляемая. Технические условия (Морква столова свіжа, що заготовлюється та постачається. Технічні умови)

ГОСТ 1724-85 Капуста белокочанная свежая заготавливаемая и поставляемая. Технические условия (Капуста білокачанна, свіжа, яку заготовляють та постачають. Технічні умови)

ГОСТ 1935-55 Мясо – баранина и козлятина в тушах. Технические условия (М'ясо – баранина і козлятина у тушах. Технічні умови)

ГОСТ 2874-82 Вода питьевая. Гигиенические требования и контроль за качеством (Вода питна. Гігієнічні вимоги та контролювання якості)

ГОСТ 3343-89 Продукты томатные концентрированные. Общие технические условия (Продукти томатні концентровані. Загальні технічні умови)

ГОСТ 3858-73 Капуста квашеная. Технические условия (Капуста квашена. Технічні умови)

ГОСТ 5550-74 Крупа гречневая. Технические условия (Крупа гречана. Технічні умови)

ГОСТ 5717-91 Банки стеклянные для консервов. Технические условия (Банки скляні для консервів. Технічні умови)

ГОСТ 5784-60 Крупа ячменная. Технические условия (Крупа ячмінна. Технічні умови)

ГОСТ 5981-88 (ИСО 1361-83, ИСО 3004.1-86) Банки металлические для консервов. Технические условия (Банки металеві для консервів. Технічні умови)

ГОСТ 6292-93 Крупа рисовая. Технические условия (Крупа рисова. Технічні умови)

ГОСТ 7587-71 Лук репчатый сушеный. Технические условия (Цибуля ріпчаста сушена. Технічні умови)

ГОСТ 7588-71 Морковь столовая сушёная. Технические условия. (Морква столова сушена. Технічні умови)

ГОСТ 7724-77 Мясо. Свирина в тушах и полутушах. Технические условия (М'ясо. Свирина у тушах і півтушах. Технічні умови)

ГОСТ 7758-75 Фасоль продовольственная. Технические условия (Квасоля продовольча. Технічні умови)

ГОСТ 8756.0-70 Продукты пищевые консервированные. Отбор проб и подготовка их к испытанию (Продукты харчові консервовані. Відбирання проб та готування їх до досліджень)

ГОСТ 8756.1-79 Продукты пищевые консервированные. Методы определения органолептических показателей, массы нетто или объема и массовой доли составных частей (Продукты харчові консервовані. Методи визначання органолептичних показників, маси нетто або об'єму та масової долі складових частин)

ГОСТ 8756.4-70 Продукты пищевые консервированные. Метод определения содержания минеральных примесей (песка) (Продукты харчові консервовані. Метод визначання вмісту мінеральних домішок (піску))

ГОСТ 8756.18-70 Продукты пищевые консервированные. Метод определения внешнего вида, герметичности тары и состояния внутренней поверхности металлической тары (Продукты харчові консервовані. Метод визначання зовнішнього вигляду, герметичності тари та стану внутрішньої поверхні металевої тари)

ГОСТ 10444.1-84 Консервы. Приготовление растворов реактивов, красок, индикаторов и питательных сред, применяемых в микробиологическом анализе (Консерви. Готування розчинів реактивів, фарб, індикаторів та живильного середовища, які застосовують у мікробіологічному аналізованні)

ГОСТ 10444.2-94 Продукты пищевые. Методы выявления и определения количества *Staphylococcus aureus* (Продукты харчові. Методи виявлення та визначання кількості *Staphylococcus aureus*)

ДСТУ

ГОСТ 10444.7-86 Продукты пищевые. Методы выявления ботулинических токсинов и *Clostridium botulinum* (Продукти харчові. Методи виявлення ботулінічних токсинів та *Clostridium botulinum*)

ГОСТ 10444.8-88 Продукты пищевые. Метод определения *Bacillus cereus* (Продукти харчові. Метод визначання *Bacillus cereus*)

ГОСТ 10444.9-88 Продукты пищевые. Метод определения *Clostridium perfringens* (Продукти харчові. Метод визначання *Clostridium perfringens*)

ГОСТ 10444.11-89 Продукты пищевые. Методы определения молочнокислых микроорганизмов (Продукти харчові. Методи визначання молочнокислих мікроорганізмів)

ГОСТ 10444.12-88 Продукты пищевые. Метод определения дрожжей и плесневых грибов (Продукти харчові. Метод визначання дріжджів та пліснявих грибів)

ГОСТ 10444.15-94 Продукты пищевые. Методы определения количества мезофильных аэробных и факультативно-анаэробных микроорганизмов (Продукти харчові. Методи визначання кількості мезофільних аеробних та факультативно-анаеробних мікроорганізмів)

ГОСТ 13358-84 Ящики дощатые для консервов. Технические условия (Ящики дощаті для консервів. Технічні умови)

ГОСТ 13516-86 Ящики из гофрированного картона для консервов, пресервов и пищевых жидкостей. Технические условия (Ящики з гофрованого картону для консервів, пресервів та харчових рідин. Технічні умови)

ГОСТ 13534-89 Консервы мясные и мясорастительные. Упаковка, маркировка и транспортирование (Консерви м'ясні та м'ясорослинні. Пакування, маркування та транспортування)

ГОСТ 13799-81 Продукция плодовая, ягодная, овощная и грибная консервированная. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение. (Продукція плодова, ягідна, овочева та грибна консервована. Пакування, маркування, транспортування та зберігання)

ГОСТ 14192-96 Маркировка грузов (Маркування вантажів)

ГОСТ 17594-81 Лист лавровый сухой. Технические условия (Лист лавровий сухий. Технічні умови)

ГОСТ 16729-71 Чеснок сушеный. Технические условия (Часник сушений. Технічні умови)

ГОСТ 24297-87 Входной контроль продукции. Основные положения (Вхідне контролювання продукції. Основні положення)

ГОСТ 25011-81 Мясо и мясные продукты. Методы определения белка (М'ясо та м'ясні продукти. Методи визначення білка)

ГОСТ 25292-82 Жиры животные топленые пищевые. Технические условия (Жири тваринні перетоплені харчові. Технічні умови)

ГОСТ 25951-83 Пленка полиэтиленовая термоусадочная. Технические условия (Плівка поліетиленова термосідальна. Технічні умови)

ГОСТ 26183-84 Продукты переработки плодов и овощей. Консервы мясные и мясорастительные. Метод определения жира (Продукты переробляння плодів та овочів. Консерви м'ясні та м'ясорослинні. Метод визначання жиру)

ГОСТ 26186-84 Продукты переработки плодов и овощей, консервы мясные и мясорастительные. Методы определения хлоридов (Продукты переробляння плодів та овочів, консерви м'ясні та м'ясорослинні. Методи визначання хлоридів)

ГОСТ 26668-85 Продукты пищевые и вкусовые. Методы отбора проб для микробиологических анализов (Продукты харчові та смакові. Методи відбирання проб для мікробіологічних аналізів)

ГОСТ 26669-85 Продукты пищевые и вкусовые. Подготовка проб для микробиологических анализов (Продукты харчові та смакові. Готування проб для мікробіологічних аналізів)

ГОСТ 26670-91 Продукты пищевые. Методы культивирования микроорганизмов (Продукты харчові. Методи культивування мікроорганізмів)

ГОСТ 26671-85 Продукты переработки плодов и овощей, консервы мясные и мясорастительные. Подготовка проб для лабораторных анализов (Продукты переробляння плодів та овочів, консерви м'ясні та м'ясорослинні. Готування проб для лабораторних аналізів)

ГОСТ 26927-86 Сырье и продукты пищевые. Методы определения ртути (Сировина та продукти харчові. Методи визначання ртуті)

ГОСТ 26929-94 Сырье и продукты пищевые. Подготовка проб. Минерализация для определения содержания токсичных элементов (Сировина та продукты харчові. Готування проб. Мінералізація для визначання вмісту токсичних елементів)

ГОСТ 26930-86 Сырье и продукты пищевые. Метод определения мышьяка (Сировина та продукты харчові. Метод визначання миш'яку)

ГОСТ 26932-86 Сырье и продукты пищевые. Методы определения свинца (Сировина та продукты харчові. Методи визначання свинцю)

ГОСТ 26933-86 Сырье и продукты пищевые. Методы определения кадмия (Сировина та продукты харчові. Методи визначання кадмію)

ГОСТ 26935-86 Продукты пищевые консервированные. Методы определения олова (Продукты харчові консервовані. Методи визначання олова)

ГОСТ 28674-90 Горох. Требования при заготовках и поставках (Горох. Вимоги при заготівлі та поставці)

ГОСТ 29045-91 Пряности. Перец душистый. Технические условия (Прянощі. Перець духмяний. Технічні умови)

ГОСТ 29047-91 Пряности. Гвоздика. Технические условия (Прянощі. Гвоздика. Технічні умови)

ГОСТ 29048-91 Пряности. Мускатный орех. Технические условия (Прянощі. Мускатний горіх. Технічні умови)

ГОСТ 29050-91 Пряности. Перец черный и белый. Технические условия (Прянощі. Перець чорний та білий. Технічні умови)

ДСТУ

ГОСТ 29053-91 Пряности. Перец красный молотый. Технические условия (Прянощі. Перець червоний мелений. Технічні умови)

ГОСТ 29055-91 Пряности. Кориандр. Технические условия (Прянощі. Коріандр. Технічні умови)

ГОСТ 30178-96 Сырье и продукты пищевые. Атомно-абсорбционный метод определения токсичных элементов (Сировина та продукти харчові. Атомно-абсорбційний метод визначання токсичних елементів)

ГОСТ 30425-97 Консервы. Метод определения промышленной стерильности (Консерви. Метод визначання промислової стерильності).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Терміни та визначення позначених ними понять, вжиті в цьому стандарті, установлені в ДСТУ 4424 та додатково подано термін та визначення позначеного ним поняття

3.1 консерви кров'яні

М'ясорослинні консерви з обов'язковим використанням харчової крові відповідно до рецептури.

4 КЛАСИФІКАЦІЯ

4.1 Відповідно до технологій виробництва консерви поділяють на:

– м'ясорослинні: м'ясо та (або) субпродукти в соусі (томатному, білому, тощо) з крупами або бобовими та (або) овочами;

– кров'яні: кров'янка з м'ясом та (або) субпродуктами і крупами, кров'янка з салом і крупами.

4.2 Код продукції ДКПП, згідно з ДК 016, наведено в додатку А.

5 ЗАГАЛЬНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

5.1 Основні показники і характеристики

5.1.1 Консерви повинні відповідати вимогам цього стандарту та їх виробляють згідно з технологічною інструкцією та рецептурами з дотриманням правил № 28 [1], СП № 3238 [2], інструкції № 123-5/990-11 [3].

5.1.2 За органолептичними показниками консерви повинні відповідати вимогам, що наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Органолептичні показники

Назва показника	Характеристика консервів		Метод контролювання
	м'ясорослинних	кров'яних	
Зовнішній вигляд	Шматочки м'яса та (або) субпродуктів в соусі з крупами або бобовими та (або) овочами. Колір соусу – властивий компонентам	Шматочки м'яса та (або) субпродуктів або сала з вареною кров'ю та крупами	Згідно з ГОСТ 8756.1
Консистенція	М'ясо нежорстке, крупа, бобові, овочі добре проварені	У розігрітому стані – крихка, у холодному – щільна	Згідно з ГОСТ 8756.1
Запах та смак	Властиві вареному м'ясу та (або) субпродуктам з крупами або бобовими та (або) овочами в соусі з ароматом прянощів, без стороннього присмаку та запаху	Властиві вареним крові, м'ясу та (або) субпродуктам з крупами, з ароматом прянощів, без стороннього присмаку та запаху	Згідно з ГОСТ 8756.1

5.1.3 За фізико-хімічними показниками консерви повинні відповідати вимогам, що наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 – Фізико-хімічні показники

Назва показника	Норма		Метод контролювання
	М'ясорослинні	Кров'яні	
1	2	3	4
Масова частка жиру, %, не більше ніж: - для кров'янки з м'ясом та (або) субпродуктами і крупами - для кров'янки з салом і крупами	20	10 25	Згідно з ГОСТ 26183
Масова частка білка, %, не менше ніж: - для кров'янки з м'ясом та (або) субпродуктами і крупами - для кров'янки з салом і крупами	8	11 7	Згідно з ГОСТ 25011

Кінець таблиці 2

1	2	3	4
Масова частка кухонної солі, %, не більше ніж	1,7		Згідно з ГОСТ 26186 або ДСТУ ISO 1841-1, ДСТУ ISO 1841-2
Масова частка соусу, %, не більше ніж	15	-	Згідно з ГОСТ 8756.1
Сторонні домішки	Не дозволено		Згідно з ГОСТ 8756.4
<p>Примітка 1. Фізико-хімічні показники для консервів власних назв зазначені в технологічній інструкції до цього ДСТУ, затвердженій у встановленому порядку.</p> <p>Примітка 2. У разі застосування соєвих білків або їх похідних масова частка цих компонентів у гідратованому виді у консервах не більше ніж 25 %.</p>			

5.1.4 Вміст токсичних елементів в консервах не повинен перевищувати допустимих рівнів, наведених у таблиці 3.

Таблиця 3 – Гранично допустимі рівні вмісту токсичних елементів

Назва токсичного елемента	Гранично допустимий рівень, мг/кг, не більший ніж		Метод контролювання
	в скляній, алюмінієвій або суцільнотягнутій бляшаній банці	в збірній бляшаній банці	
Свинець	0,50	1,00	Згідно з ГОСТ 26932 або з ГОСТ 30178
Кадмій	0,05	0,10	Згідно з ГОСТ 26933 або з ГОСТ 30178
Миш'як	0,10	0,10	Згідно з ГОСТ 26930
Ртуть	0,03	0,03	Згідно з ГОСТ 26927
Олово	–	200,00	Згідно з ГОСТ 26935

5.1.5 За мікробіологічними показниками консерви (група А) повинні відповідати вимогам промислової стерильності.

5.1.6 Вміст афлатоксину В₁, нітрозамінів, гормональних препаратів і пестицидів в консервах не повинен перевищувати допустимих рівнів, встановлених МБТ і СН № 5061 [4] та ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000 [5].

5.1.7 Вміст радіонуклідів в консервах не повинен перевищувати допустимих рівнів, які встановлені ГН 6.6.1.1-130 [6]: ¹³⁷Cs – 200 Бк/кг, ⁹⁰Sr – 20 Бк/кг.

5.2 Вимоги до сировини та матеріалів

5.2.1 Для виробляння консервів використовують такі сировину та матеріали:

– яловичину – згідно з ГОСТ 779 або іншими нормативними документами або закордонного виробництва за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я і отриману після її ділення, обвалювання та жилування:

– яловичину знежилвану першого сорту – м'язова тканина з вмістом сполучної та жирової тканин до 6 %;

– яловичину знежилвану другого сорту – м'язова тканина з вмістом сполучної та жирової тканин до 20 %;

– яловичину знежилвану односортну – м'язова тканина з вмістом жирової та сполучної тканин до 14 %;

– свинину – згідно з ГОСТ 7724 або іншими нормативними документами або закордонного виробництва за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я і отриману після її ділення, обвалювання та жилування:

– свинину знежилвану напівжирну – м'язова тканина з вмістом жирової тканини від 30 % до 50 %;

– свинину знежилвану жирну – м'язова тканина з вмістом жирової тканини не більшим ніж 85 %;

– свинину знежилвану односортну – м'язова тканина з вмістом жирової тканини не більшим ніж 30 %;

– баранину – згідно з ГОСТ 1935 або іншими нормативними документами або закордонного виробництва за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я і отриману після її ділення, обвалювання та жилування:

– баранину знежилвану односортну – м'язова тканина з вмістом сполучної та жирової тканин не більшим ніж 20 %;

– субпродукти м'ясні оброблені – згідно з чинними нормативними документами;

– м'ясо свинячих та яловичих голів знежилване – згідно з чинними нормативними документами;

– блоки із знежилваного м'яса (яловичини, свинини, баранини), м'яса свинячих та яловичих голів знежилваного та субпродуктів – згідно з чинними нормативними документами або закордонного виробництва за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи Центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я;

– м'ясну обрізь та діафрагму яловичі знежилвані – м'язова тканина з вмістом сполучної та жирової тканин не більшим ніж 20 % – згідно з чинними нормативними документами;

ДСТУ

– м'ясну обрізь та діафрагму свинячі знежилвані – м'язова тканина з вмістом жирової тканини від 30 % до 50 % – згідно з чинними нормативними документами;

– сало ковбасне бокове – згідно з чинними нормативними документами;

– кров харчову – згідно з чинними нормативними документами;

– жири топлені харчові: свинячий або кістковий – згідно з ГОСТ 25292;

– білок соєвий – згідно з ДСТУ 4595 або згідно з чинними нормативними документами, або закордонного виробництва за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи Центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я;

– борошно соєве харчове – згідно з ДСТУ 4543 або закордонного виробництва за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи Центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я;

– текстурат соєвий харчовий – згідно з ДСТУ 4538 або закордонного виробництва за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи Центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я;

– олію кукурудзяну рафіновану – згідно з ДСТУ ГОСТ 8808;

– олію соняшникову рафіновану – згідно з ДСТУ 4492;

– борошно пшеничне не нижче першого сорту – згідно з чинними нормативними документами;

– крупу рисову – згідно з ГОСТ 6292;

– крупу перлову – згідно з ГОСТ 5784;

– крупу гречану – згідно з ГОСТ 5550;

– капусту білокачанну – згідно з ГОСТ 1724;

– оцет 9 %-вий – згідно з ДСТУ 2450 або іншими нормативними документами;

– капусту квашену – згідно з ГОСТ 3858 або іншими нормативними документами;

– горох – згідно з ГОСТ 28674 або іншими нормативними документами;

– квасолю – згідно з ГОСТ 7758 або іншими нормативними документами;

– томатну пасту або пюре – згідно з ГОСТ 3343 або іншими нормативними документами;

– часник свіжий – згідно з ДСТУ 3233; сушений – згідно з ГОСТ 16729; консервованій кухонною сіллю, заморожений – згідно з чинними нормативними документами;

– цибулю ріпчасту свіжу – згідно з ДСТУ 3234, сушену – згідно з ГОСТ 7587, законсервовану кухонною сіллю, заморожену – згідно з чинними нормативними документами;

– моркву столову свіжу – згідно з ГОСТ 1721;

– моркву столову сушену – згідно з ГОСТ 7588;

– сіль кухонну виварну або кам'яну, самосадну та осадну, помелів № 0, 1, 2, не нижче першого сорту – згідно з ДСТУ 3583 (ГОСТ 13830);

– цукор-пісок – згідно з ДСТУ 4623;

- лист лавровий сухий згідно з ГОСТ 17594;
- перець духмяний – згідно з ГОСТ 29045;
- гвоздику – згідно з ГОСТ 29047;
- горіх мускатний – згідно з ГОСТ 29048;
- перець чорний мелений – згідно з ГОСТ 29050;
- перець червоний мелений – згідно з ГОСТ 29053;
- коріандр – згідно з ГОСТ 29055;
- кмин – згідно з ДСТУ ISO 6465;
- воду питну – згідно з ГОСТ 2874;
- бульйон, отриманий під час варіння м'ясної сировини або кісток.

5.2.2 Для виробляння консервів не дозволено використовувати:

- м'ясо та субпродукти, заморожені більше одного разу;
- м'ясо та субпродукти, які мають сторонній запах та змінений колір на поверхні;
- сало з ознаками пожовтіння та осалювання;
- м'ясо бугаїв та кнурів.

5.2.3 Сировина тваринного походження повинна бути допущена державною ветеринарною службою для виробництва консервів.

5.2.4 Контролювання якості та безпечності сировини та матеріалів у кожній партії, що надходить на підприємство, здійснюють під час вхідного контролювання у порядку, встановленому підприємством-виробником згідно з ГОСТ 24297.

5.2.5 У сировині, яку використовують для виробництва консервів, вміст токсичних елементів, афлатоксину В₁, антибіотиків, гормональних препаратів, нітрозамінів та пестицидів не повинен перевищувати рівнів, встановлених МБТ і СН № 5061 [4] та ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000 [5].

5.2.6 Вміст радіонуклідів у сировині не повинен перевищувати рівнів, встановлених ГН 6.6.1.1-130 [6].

5.2.7 Кожну партію сировини, що надходить на підприємство, супроводжують документом, що підтверджує її відповідність нормативним документам.

6 ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ

6.1 Під час виробництва консервів необхідно дотримуватися вимог щодо безпеки, які встановлені ГОСТ 12.3.002, СП № 3238 [2] та № 123-5/990-11 [3].

6.2 Технологічне устаткування повинно відповідати вимогам ГОСТ 12.2.003.

6.3 Повітря робочої зони повинно відповідати вимогам ГОСТ 12.1.005.

6.4 Пожежна безпека повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.1.004.

6.5 Контролювання виробничого шуму, атмосферного повітря, освітлення проводять згідно з ДСН 3.3.6.037 [7] та ДСН 3.3.6.042 [8].

7 ВИМОГИ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

7.1 Контролювання викидів шкідливих речовин в атмосферу здійснюють згідно з ГОСТ 17.2.3.02 та ДСП 201 [9].

7.2 Стічні води повинні підлягати очищенню і відповідати СанПиН 4630 [10].

7.3 Охорону ґрунту від забруднювання побутовими і промисловими відходами здійснюють відповідно до вимог СанПиН 42-128-4690 [11].

8 МАРКУВАННЯ

8.1 Маркування спожиткової тари здійснюють згідно з ГОСТ 13534.

8.2 Методом літографії або на етикетці, виконаній типографським та іншими способами, кожної одиниці спожиткової тари повинно бути зазначено:

– назва та повна адреса підприємства-виробника, його товарний знак (за наявності) та телефон, та місце виготовляння;

– назва та склад консервів відповідно до рецептури, в порядку переваги складників, зокрема харчових добавок, які використовували під час їх виробництва;

– назва власна (за її наявності);

– маса нетто, г;

– умови зберігання;

– кінцева дата споживання «Вжити до» або дата виробництва та строк придатності;

– умови використання: «Консерви рекомендовано вживати в розігрітому стані»;

– інформаційні дані про харчову та енергетичну цінність (калорійність) 100 г консервів (розраховує виробник відповідно до певної рецептури);

– штрих-код EAN – згідно ДСТУ 3146;

– позначення цього стандарту.

8.3 На кришці металеві банки, окрім позначень, передбачених ГОСТ 13534, після номера заводу-виробника додатково зазначають двохсимвольний літерний код України (країни-виробника) – “UA”, згідно з ДСТУ ISO 3166-1.

Дозволено наносити маркування на дно банки у разі використання кришки з ключем.

8.4 Маркування транспортної тари проводять згідно з ГОСТ 13534 та ГОСТ 14192.

На ящик необхідно наносити маніпуляційний знак «Верх, не кантувати».

На ящики з консервами повинні бути нанесені маніпуляційні знаки: «Боїться нагріву». На тарі з консервами в алюмінієвих банках додатково наносити знак «Не кидати», на тарі з консервами у скляних банках – «Обережно, крихке».

8.5 Приклад позначки: “Консерви м’ясорослинні та кров’яні.
_____ ДСТУ ХХХХ:200Х”.

(власна назва за наявності)

8.6 Додаткові вимоги до маркування можуть бути передбачені договором або контрактом.

8.7 Повна назва консервів за розміром літер повинна бути не менше ніж у 2 рази більша за іншу інформацію.

9 ПАКУВАННЯ

9.1 Пакують консерви в спожиткову тару згідно з ГОСТ 13534.

9.2 Фасування проводять в металеві банки, згідно з ГОСТ 5981 № 8, № 9, № 12, в скляні банки, згідно з ГОСТ 5717 типів 1-68-350, 1-82-500 або інші банки аналогічних якості та місткості вітчизняного або закордонного виробництва з кришками без ключа та з ключем, згідно з чинними нормативними документами або за наявності висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи Центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров’я.

9.3 Маса нетто консервів повинна бути: у банках № 8 – 325 г, № 9 – 350 г, № 12 – 525 г, 1-68-350 – 350 г, 1-82-500 – 500 г.

9.4 Граничні відхилення маси нетто для окремих банок – згідно з ГОСТ 13534 повинні бути не більше ніж:

– для банок масою нетто 350 г включно – від мінус 4 % до 8,5 %;

– для банок масою нетто більше ніж 350 г – $(\pm 3) \%$.

9.5 Пакування консервів в транспортну тару проводять згідно з ГОСТ 13534.

Консерви пакують в дощаті ящики – згідно з ГОСТ 13358, або ящики з гофрованого картону – згідно з ГОСТ 13516, або іншу тару – згідно з чинними нормативними документами.

Дозволено формувати консерви у групове пакування з використанням термосідальної плівки – згідно з ГОСТ 25951.

Кількість банок, запакованих в термосідальну плівку, а також товщина і ширина плівки повинні відповідати вимогам ГОСТ 13534.

9.6 Маса брутто ящиків не повинна перевищувати 30 кг.

9.7 Додаткові вимоги до пакування можуть бути передбачені договором або контрактом.

10 ПРАВИЛА ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ

10.1 Правила транспортування

10.1.1 Консерви транспортують всіма видами транспорту згідно з вимогами ГОСТ 13534.

10.2 Правила зберігання

10.2.1 Консерви зберігають на підприємстві-виробнику та в торговельній мережі за температури від 0 °С до 20 °С та відносній вологості повітря не вищій ніж 75 %.

Строк придатності консервів – не більше ніж 18 місяців від дати виготовлення.

11 МЕТОДИ КОНТРОЛЮВАННЯ

11.1 Проби відбирають і готують до випробовувань згідно з ГОСТ 8756.0 та ГОСТ 26671.

11.2 Зовнішній вигляд, герметичність тари та стан внутрішньої поверхні металеві тари перевіряють згідно з ГОСТ 8756.18.

11.3 Органолептичні показники визначають згідно з ГОСТ 8756.1.

11.4 Фізико-хімічні показники визначають: масову частку білка – згідно з ГОСТ 25011, масову частку жиру – згідно з ГОСТ 26183, масову частку кухонної солі – згідно з ГОСТ 26186 або ДСТУ ISO 1841-1, або ДСТУ ISO 1841-2, масову частку соусу – згідно з ГОСТ 8756.1, наявність сторонніх домішок – згідно з ГОСТ 8756.4.

Масову частку соєвих білків або їх похідних контролюють за фактичною закладкою згідно з рецептурою.

11.5 Проби готують для визначання токсичних елементів згідно з ГОСТ 26929. Вміст токсичних елементів визначають: свинцю – згідно з ГОСТ 26932, кадмію – згідно з ГОСТ 26933, миш'яку – згідно з ГОСТ 26930, ртуті – згідно з ГОСТ 26927, олова – згідно з ГОСТ 26935 або токсичні елементи – згідно з ГОСТ 30178.

11.6 Проби для мікробіологічних випробовувань відбирають згідно з ГОСТ 26668, готують – згідно з ГОСТ 26669, ГОСТ 10444.1.

11.7 Аналізування на промислово стерильність проводять згідно з ГОСТ 30425.

11.8 Збудників мікробіального псування визначають згідно з ГОСТ 10444.11, ГОСТ 10444.12, ГОСТ 10444.15, ГОСТ 26670.

11.9 Патогенні мікроорганізми визначають згідно з ГОСТ 10444.2, ГОСТ 10444.7, ГОСТ 10444.8, ГОСТ 10444.9, ГОСТ 26670 та інструкції І 4.4.4.077 [12].

11.10 Вміст афлатоксину В₁ визначають відповідно до рекомендацій № 2273 [13].

11.11 Залишкові кількості нітрозамінів визначають відповідно до вимог МВК 4.4.1.011 [14].

11.12 Вміст гормональних препаратів визначають відповідно до вимог інструкції № 3202 [15].

11.13 Вміст пестицидів визначають відповідно до вимог ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000 [5].

11.14 Вміст радіонуклідів визначають згідно з методиками МВ 5778 [16] і МВ 5779 [17].

11.15 Якість маркування та пакування визначають згідно з ГОСТ 13534.

11.16 Масу нетто визначають згідно з ГОСТ 8756.1.

11.17 Дозволено використання стандартних методик, методів та приладів, які за своїми метрологічними та технічними характеристиками задовольняють вимоги цього стандарту та мають відповідне метрологічне забезпечення згідно з чинним законодавством України.

12 ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

12.1 Консерви приймають партіями. Правила приймання, визначення партії, об'єм вибірки проб проводять за ГОСТ 8756.0.

12.2 Кожну партію консервів супроводжують документами, що засвідчують якість та безпеку.

12.3 Для перевірки якості консервів на відповідність вимогам цього стандарту підприємство-виробник проводить приймальне та періодичне контролювання.

12.4 Кожна партія консервів підлягає приймальному контролюванню за органолептичними, фізико-хімічними, мікробіологічними показниками, якістю пакування, маркування, масою нетто.

12.5 Порядок та періодичність контролювання вмісту токсичних елементів, афлатоксину В₁, нітрозамінів, гормональних препаратів, пестицидів та радіонуклідів в консервах здійснюють згідно з МР 4.4.4.-108 [18].

12.6 Мікробіологічні показники визначають згідно з вимогами інструкції І 4.4.4.077 [12].

12.7 У разі отримування незадовільних результатів досліджень хоча б по одному з показників, проводять повторні дослідження подвоєної кількості зразків, які відбирають з тієї самої партії.

Результати повторних досліджень є остаточними та поширюються на всю партію. У разі невідповідності якості консервів вимогам цього стандарту під час повторного дослідження, всю партію консервів бракують.

13 ГАРАНТІЇ ВИРОБНИКА

13.1 Підприємство-виробник гарантує відповідність якості та безпечності консервів вимогам цього стандарту за умови дотримування умов транспортування і зберігання, зазначених в розділі 10.

13.2 Строк придатності консервів повинен відповідати вимогам 10.2 цього стандарту.

ДОДАТОК А
(довідковий)

КОД ПРОДУКЦІЇ

Таблиця А.1 – Код ДКПП консервів

Назва продукції	Код ДКПП
Консерви м'ясорослинні та кров'яні	15.13.12

ДОДАТОК Б
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 № 28-2002 Правила передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарної експертизи м'яса та м'ясних продуктів, затверджені наказом Державного департаменту ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України 07.06.02 № 28

2 СП № 3238-85 Санитарные правила для предприятий мясной промышленности (Санітарні правила для підприємств м'ясної промисловості), затверджені Мінм'ясомолпромом СРСР 05.08.85 № 3238

3 № 123-5/990-11-84 Инструкция по мойке и профилактической дезинфекции на предприятиях мясной и птицеперерабатывающей промышленности (Інструкція з миття та профілактичного дезінфікування на підприємствах м'ясної та птахоперероблювальної промисловості), затверджена Мінм'ясомолпромом СРСР 15.01.85 №123-5/990-11

4 МБТ і СН № 5061-89 Медико-биологические требования и санитарные нормы качества продовольственного сырья и пищевых продуктов (Медико-біологічні вимоги та санітарні норми якості продовольчої сировини та харчових продуктів), затверджені Міністерством охорони здоров'я СРСР 01.08.89 № 5061

5 ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000-2001 Допустимі дози, концентрації, кількості та рівні вмісту пестицидів у сільськогосподарській сировині, харчових продуктах, повітрі робочої зони, атмосферному повітрі, воді водоймищ, ґрунті, затверджені МОЗ України 20.09.2001 № 137

6 ГН 6.6.1.1.-130-2006 Державні гігієнічні нормативи «Допустимі рівні вмісту радіонуклідів ^{137}Cs і ^{90}Sr у продуктах харчування та питній воді», затверджені МОЗ України 03.05.2006 № 256

7 ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку, затверджені МОЗ України 01.12.99 № 37

8 ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень, затверджені МОЗ України 01.12.99 № 42

9 ДСП 201-97 Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднювання хімічними та біологічними речовинами) затверджені Міністерством охорони здоров'я України 09.07.97 № 201

10 СанПиН 4630-88 Санитарные правила и нормы по охране поверхностных вод от загрязнений (Санітарні правила та норми щодо охорони поверхневих вод від забруднювання), затверджені МОЗ СРСР 04.07.88 № 4630

11 СанПиН 42-128-4690-88 Санитарные правила содержания территорий населенных мест (Санітарні правила утримування територій населених місць), затверджені МОЗ СРСР 05.08.88 № 4690

ДСТУ

12 І 4.4.4.077-2001 Інструкція про порядок санітарно-технічного контролю консервів на виробничих підприємствах, оптових базах, в роздрібній торгівлі та на підприємствах громадського харчування, затверджена МОЗ України 07.11.2001 № 140

13 № 2273-80 Методические рекомендации по обнаружению, идентификации и определению содержания афлатоксинов в пищевых продуктах (Методичні рекомендації щодо виявлення, ідентифікування та визначання вмісту афлатоксинів у харчових продуктах), затверджені МОЗ СРСР 10.12.80 № 2273

14 МВК 4.4.1.011-93 Определение летучих нитрозаминов в продовольственном сырье и пищевых продуктах (Визначання летких нітрозамінів у продовольчій сировині та харчових продуктах), затверджені МОЗ Російської Федерації 22.12.93 № 011

15 № 3202-85 Инструкция по проведению ветеринарно-токсикологических, медико-биологических исследований стимуляторов роста сельскохозяйственных животных и гигиенической оценки продуктов животноводства (Інструкція по проведенню ветеринарно-токсикологічних, медико-біологічних досліджень стимуляторів росту сільськогосподарських тварин та гігієнічної оцінювання продуктів тваринництва), затверджена МОЗ СРСР № 115-6а

16 МВ 5778-91 Определение в пищевых продуктах стронция-90 (Визначання в харчових продуктах стронцію-90), затверджені МОЗ СРСР від 04.01.91 № 5778

17 МВ 5779-91 Определение в пищевых продуктах цезия-137 (Визначання в харчових продуктах цезію-137), затверджені МОЗ СРСР від 04.01.91 № 5779

18 МР 4.4.4.-108-2004 Методичні рекомендації. Періодичність контролю продовольчої сировини та харчових продуктів за показниками безпеки, затверджені МОЗ України 02.07.2004 № 329

УКНД 67.120.10

Ключові слова: баранина, бобові, консерви кров'яні, консерви м'ясорослинні, крупи, мікробіологічні показники, овочі, органолептичні показники, свинина, субпродукти, фізико-хімічні показники, яловичина.